

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Scala coeli

Johannes <Gobi, Iunior>

[Straßburg], 1483

De elemosma

[urn:nbn:de:bsz:31-106862](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-106862)

omnia bona sua olumpferūt. Iste
ebriofus est homo. vixit est occupi-
scencia. Tercō inducit corporū cor-
ruptionem.

Elemofina.

Elemofina multas pfectio-
nes inducit in nobis. Pri-
mo ē bonorū temporalium mlti-
plicatiua. Legitur in miraculo
beati Dñici p̄is fratrum p̄dicatorū
z cum duo fratres vrbem Roma-
nam p elemofina circūissent. nec
inuenissent nisi vnum panē. z eos
sequer̄ vir paup̄ vt amore dei sub-
uenirent eius necessitati. ip̄i com-
passione moti. panē quē inuenērāt
ei dederūt. qui eo accepto statim
disparuit. Et q̄ statim fuit reuela-
tum beato Dñico q̄ angelus dei
fuerat. occurrēs fratribus opus fa-
ctum mirabiliter omēdabat. z cū
fuiſſet ingressus eccliam hīta ibi
reuelatione fratres om̄s vocauit
ad p̄adiū. z dū b̄ndixissent mē-
sam absq̄ alio cibo z sedissent. ve-
nerūt duo iuuenes pulcherrimi o-
nerati pambus. z corā quolibz fra-
tre panē albissimum posuerūt ex-
trahētes refectoriū ad locū i quo
doliū facuū residebat totum ple-
num de nobilissimo vīno mōstra-
uerūt. Tūc disparētes subito per
multos dies sustētati fuerūt d̄ pa-
nibus portatis ab angelis z de vi-
no. **I**tem ad idem. Eum quidā
Ep̄s p̄dicaret z asserēt cētuplū
recipe de elemofinis datis. surgēs
vñus magnū thesaurū ad erogā-

dum paupibus sancto Ep̄o tradi-
dit. quo mortuo. cepūt liberi petē
thesaurū ab eodem. dixit se acce-
pisse z ei satisfecisse. Qui cū non
essent otenti ait Ep̄us. Eamus ad
mortuū z queram⁹ si satisfactum
est ei. Qui eūtes cum magna ca-
terua z exhumātes inuenerūt ta-
bulam l̄is aureis scriptam mire-
claritatis otinentem hec v̄ba. Si
cut audiui⁹ sic vidim⁹ in ciuita-
te dñi virtutū. **I**tem ad idem.
Refert Petrus damian⁹ q̄ cū q̄-
dam ep̄s summe sitiret z p̄cepiss̄
asserri paululū vini qd̄ tm̄ hēbat
affuit paup̄ in eius p̄ntia. q̄ amoe
dei poculū postulabat alioqn̄ mo-
reret. Tūc ep̄s dari p̄cepit z b̄bi-
to toto vīno statim disparuit. tūc
vas de quo fuerat haustū appuit
plenum z nō solum illud. sed z to-
tum cellarium redūdauit. **I**tem
ad idem. Refert P. damian⁹. q̄
quidā habens vñum denariū tm̄.
illum vñi infirmo dedit. z cū non
habēt d̄ quo p̄aderet. affuit qdā
qui in panno. xx. solidos florenorū
sibi tradidit dicens hec tibi de-
bentur a dño meo. z statim dispa-
ruit. **I**tem legitur in gestis jobā.
elemofinarij q̄ quidam miles spo-
liatus johanni elemofinario cala-
mitatē suam exponēs iussit ei da-
ri. xv. libras auri. Tūc dispensator
suis tm̄ quinqz dedit. Eū aut̄ qua-
dam die p̄dicat⁹ sanct⁹ collectam
de paupibus facēt. qdā mulier
centenariorū auri. q̄ngētos aureos

Elemosina

Dedit ei. qui vocato dispensatore
 requisit quot libras militi dedis-
 set. qui culpā suam agnoscēs con-
 fessus est veritatē. **Tūc** sanctus. **Si**
 dedisses. **xv.** hec dedisses nobis mil-
 le quingētos. **Item** dicit. q̄ i bur-
 degalia fuit q̄dā mulier hōis vni-
 cum filiū quē cupiebat ditari. Et
 ideo eū tradidit cuidam auūculo
 suo vt docerz eū in mercatōmbul
 pagendis. Eū ergo posuisset in so-
 cietate. i. libras z iuuenis fuisset
 missus ppter mercatōez ad q̄ndaz
 ciuitatē i p̄mone audiuit q̄ nihil
 erat q̄d t̄m ditaret hoiez sicut laz-
 gicio elemosinarū. z q̄ in itinē cor-
 ruerat q̄dam ecclia sancti nicolai
 p̄ cui? d̄structione petebatur ele-
 mosine. iuuenis suas quingēta
 libras amore dei dedit. **Mediēs**
 ergo ad suū dñm. z narrato facto
 expulsus est de eū hospiciō. s; ad
 fletum m̄is reduct? eo q̄ p̄missis
 set emēdaz. z centū libris fuissent
 p̄site in societate. **Post** multa v̄o
 tempa iuuenis vltra mare mittit
 cū magna pecunia z cū nauī. z q̄
 pirate rapuerāt filiam soldani ex-
 hibuerāt venalē. cui? pulcritudi-
 nē m̄res z ouersatōnem bonā a-
 spiciēs iuuenis p̄cō centū libra-
 rā eam emit. z pacto nauigio ad
 burdegalam eam adduxit. quam
 cū vidisset p̄i suus z m̄ suspican-
 tes q̄ ex hoc eam emerat. vt imū-
 dicijs cū ea vacaret ambos d̄ do-
 mo sua eiecerūt. **Tūc** ad fidez xp̄i
 ouersa est baptizata. z tāte deuo-

tionis fuit erga cruce. z circa bea-
 tam v̄ginem. vt iuuenem qui eaz
 emerat ad magnā sanctitatē pro-
 uocaret. **Tandē** sponsalia celebra-
 ret inter eos nec motus imundi-
 cie ppter v̄tutem crucis oriebat? i
 eis. **Et** q̄ satis erāt paupes. ip̄a i-
 duxit iuuenes ad emptōnē diuer-
 sarū sp̄ez serici z auri. ex quib? fe-
 cit iocalia mire pulcritudis. z p̄ci-
 pue vnum p̄num aureū tāte pul-
 critudis vt omnē vidētem v̄teret
 in stuporem. **Tūc** iuuenis p̄ eā mis-
 sus ad alexandriā. informatus est
 vt in determinato festo saracenō-
 rum iocalia cū p̄ano in platea ex-
 ponēt ad v̄dendū z de p̄ano nō
 m̄m? q̄ duo milia florēoz recipet
 q̄ cū ibi essent signa q̄ nullus iu-
 uenis i mūdo sciebat facē nisi ip̄a
 ppter amorē filie p̄i dabit om̄e p̄-
 cium. **De** vno tū fuit informat? iu-
 uenis vt p̄ solutione pecunie non
 iret ad castz p̄is. s; i platea pec-
 uniam expectaret an traditōnez
 panni. **Fecit** iuuenis sicut ip̄a p̄ce-
 pat. z in die festo iocalia venalia
 exposuit. p̄anus a soldano deside-
 rat? q̄ntuz petit liberalissime elar-
 git?. **S; ad** castrū soldani iuuenis
 nō accessit. licz multū fuit rogat?
Regredit? ad v̄ginē cū magnis
 z mirabilib? diuicijs. possessiōes
 emūt. nec ip̄a vult adhuc m̄mo-
 nū copulare. quousq; p̄tes diuici-
 as ogregassent. **Emitur** igitur ab
 eo sericuz mire pulcritudis z p̄cio-
 sitatis. fuit iocalia lōge pulciora

z meliora q̄ prima. **Et** p̄anus com
 ponit̄ tante pulcritudis q̄ nūq̄
 fuit visus tal̄. remittit̄ iuuenis a
 pud alexandriā; cū iformacōibz
 primis. z ī die magne festiuitatis
 p̄anus z iocalia extendūtur. z de
 panno. x. milia librarū req̄runtur.
 Euiq̄ citati odescendēs soldanus
 p̄pter amorem filie verbis dulci
 bus seduxit iuuenē. vt p̄ solutōne
 hūda. Qui cum fuisset castri igres
 sus statim capit̄. z eculeo eleuat̄
 z reuelat̄ ab eo q̄ filia soldani ī
 burdegala ī camera z ī tali hō
 spicō manēt. **Distūtur** galee illo
 manēte capto. iuuecula repit̄. ca
 pitur z ad p̄iem reduciētur valde
 tristis. iuuenis liberat̄. tota pecu
 nia sibi soluit̄. z apud burdegalā
 est reuersus. **Sponsa** igit̄ non ī
 uenta posita pecūia ī redditibz
 apud alexandriā. est reuersus cū
 vno pulcro iocali. q̄ sibi dderat
 spōsa sua. p̄ magnū temp̄. ibi mō
 rabat̄. nec pōt eam videre. **Tāde**
 p̄ subtilitatē sui hospitis cui secre
 te hoc reuelauerat ductus ad q̄
 dam viridariū eaz vidit. z agnit̄
 est ab ea. repellūt̄ ambo. sed ipse
 ī ciuitate expectat̄. **Tandem** cor
 ruptis custodibz sub similitudine e
 mendī illud iocale q̄ ipa sibi de
 derat. iuuenis introducit̄ cum ea
 loquit̄ z ouemūt q̄ ī determinā
 to festo nauigiū p̄parasset. cū tūc
 ipa oportunitatē fugiēdi hiet z n̄
 alias **Exit** iuuenis letus. appropi
 quat festum determinatum sed na

uigiū mīme reperitur. **Tādem** cū
 summo diluculo festiuitatis fctis
 venisset ad portum. nec nauis ibi
 esset aliqua. lugēdo z flēdo dixit.
O beate **Nicolae** modo possētis
 optime restituere hoc q̄d ī fabri
 ca vie ecclie p̄pter reuerētiaz dei
 donauit. z dū sic fletet vidit ī ca
 pite portus q̄ndam nauem dispo
 nentē se ad recessum. z scita veri
 tate q̄ apd burdegalā ibat facto
 p̄ecō de nauis recessit ad locum
 p̄ iuueculam destinātū z ecce iu
 uenula venit onerata. gēmis et
 thezauro mirabili. z clam fugien
 tes ambo sunt recepti ī nauī q̄ cū
 apd burdigalā terrā accepissent
 z oēs thezauros extraxissent subi
 to nauis disparuit. z cōpleto mū
 monio deum z vginem laudauerūt.
Secōdo elemosina est dei placā
 tiua. **Refert** jobēs elemosinariū
 q̄ cū panpes starēt ad soles z re
 ferent quis libēter facēt eis bo
 num. ī hoc ocordauerūt om̄s q̄
 de vno diuite pessimo nunq̄ ele
 mosinā poterāt extorq̄re. **Tūc** vn̄
 affirmauit q̄ om̄ino elemosinam
 hiet ab eo. alioquin soluet̄ talē pe
 nam. **Qui** vadēs ad ei⁹ hospitium
 z ipōtune ibi clamat. ille tedio
 victus proiecit ei vnū panē sili
 nosum. qui eum recipiēs letus ad
 socios est reuersus. **Tādem** iste d̄
 ues infirmat̄. z ī p̄gressu ifirmi
 tatis ad diuinū iudiciū rapit̄ de
 mones adueniūt accusacōnes ī
 ducūt et leti audacter p̄cā p̄bat

Elemosina.

ex pte opposita. vidit dolentes an-
gelos. nec bonus aliquid hnt qd
ponant in illa pte stare. Finaliter
venit vnus qui proiecit ibi panem si-
liginis quem pauperi dederat. et qd
pcta prepoderabat. dictum est ei.
revertē ad augmēta hanc siliginem
si vis saluari. qui rediens maximus
elemosinarius est effectus. **I**tem ad
idem. Refert iacobus de vitriaco
q rex francie accepit multa mi-
lia librarum a quodam mercatore eo
inuito. et exorta carissima de consilio et
assensu sue uxoris. qd milia libra-
rum rex sibi abstulerat tot milia
pauperibus erogaret. **T**ū autē rex qd
dam die p civitate et p multitudine
pauperum coram ei domo existen-
tium. transire nō possit. credens qd ex
despacione omnia sua daret. eo vo-
cato cam requirit. cui rēdit dñes
Dños tuos hēo. s. corpis et anime.
Et ideo quantum dō dño corpis. tū
volo dare dño aīe. Tunc rex confu-
sus i se dixit. **N**olo qd faciat mi-
hi parem sed maiorem. et restitui p-
cepit omnia ablata et maiora dari.
Tercio elemosina est carce-
ris expeditiva. Refert iohannes ele-
mosinarius. qd quidam captivus a sar-
racenis est i carcere reclusus. **E**ū
quidam de captivis evadendis. et
evadentes et ad terram ei venissent
dixerunt seipm ppris manibz sepe-
lisse et fraudati eo qd ei hnt sepe-
lissent. Et ideo pentes eius qd libz
anno qtuor collecta facietes pau-
peribus erogabat. Tandē expedit

invenis et ad terram ipsam rediens
audita qd faciebāt p eo dixit qd in
illis diebus qdam candidus hō in-
grediebatur carcerē. et solutū duce-
bat ad partem. et factis illis die-
bus iterato eum in carcere reclu-
debat. **Q**uarto est miserorum sub-
levatiua. **D**ñā quedā pia i elemo-
sinis faciēdis audiebat missas cui
adveniens paupcula mulier et nu-
da elemosinā postulabat. qd cōpa-
tiens et quid eligeret ignorās an
audire missas vel puidere paupe-
ri. et passione victa intravit locum
secretū. et expolita veste pauperi
dedit. qd cuz fuisset reversa ad ec-
clesiam. reperit sacerdotē nō posse
adhuc dicē quousqz ipsa venit.
Item ad idem dum frī de ordi-
ne frī pdicatorum pauper occurrit.
petēs elemosinā. non hnt tunc in
promptu qd daret. suā sonam de-
dit ei. **E**ūqz fuisset igressus eccle-
siam. illa sona crucifixū vidit pre-
cinctū. **Q**uinto est celestium do-
natina. Fuit quidam canonicus pise-
sis. qui tante pietatis erat. vt oīa
q hnt poterat pauperibus erogabat.
Un canonicus timētes ne ppter hō
suam pbendam destrueret ei coadiu-
torium dederūt. **S**z ipse a consuetis
elemosinis non desistes. culcitras
et oīa suppellectilia. libros et oīa
vasa pauperibus erogabat. et cū nō
posset aliud mortarium pauperi pe-
tenti porrexit. **E**ū autē de carcere
corporis vellz eum extrahē
infirmatur gravē dum petivisset

coionem timentes vomitū porta-
nerūt hofliā non ofecratam. quaz
cū ognouiffet z refutaffet. dū ap-
portaffent verū corp⁹ dñi tantus
fplēdor cameraz illustrauit vt vi-
deret⁹ effe in ea. Tūc cū maximis
lacrimis hāc oionem opofuit. Ec-
ce falus mūdi verbu; pñis. hoflia
vera. vna caro. deitas itegra. ve-
rus hō. xpī corpus. aue mea crimi-
na terge fuane dignus adefl fan-
guis. mala deftrue q̄ pat anguis.
Item ad idez. Refert Greg⁹
q̄ quidā; dedit calciamēta iftru-
menta quib⁹ opabat⁹ indigentib⁹
fumme. Eūq; quidā; fanct⁹ hō hoc
vidiffet. in nocte feq̄nti vidit celū
aptum z edificium pulcerimū p̄pa-
tuz illi elemofinatio qui dederat
fua iftrumenta. **S**exto efl xpī
receptina. fuit qdā Gregori⁹ no-
mine mire fanctitatis. q̄ q̄lib; die
xij. paupes pascens. Dum qdā die
videndū om̄s veniff; tredeciz vi-
dit ibi. z req̄firo pcuratore quot
ibi pofuerat. dixit q̄ xij. tm̄ erant
Tūc Gregori⁹. xij. quē null⁹ vide-
bat mfi ipe ad fe vocauit. z q̄ eēt
diligēter inq̄rit. Cui rñdit paup.
Cur queris nomē meū qd̄ efl mi-
rabile. Ego inquit fum ille cui fre-
quēter miffi tuā fcutellā argen-
teā. cui pofl naufragiū pecuniam
donaffi. Ego inquit fum angelus
dei ordinar⁹ ad p̄fegēduz elemo-
finarios z de thezauro meritoruz
paffionis xpī reportare copiofas
mercedes. z fpēaliter illis q̄ funt

fideles difpenfatores ecclie z pa-
trimonij crucifixi. **I**tem ad idē
Quidā p̄pofitus deuotōnē habēt
in natiuitate xpī oēs adueniētes
pafcebat. z mltis donabat vefles
Bū autē in quodā fefto efllet i mē-
fa. au diuit fletū vni⁹ paupis fan-
tis in porta. z furgens mtroduxit
eum. z q̄ erat tot⁹ lntofus accep-
ta aqua calida. dū muouiff; eum
fuo pallio voluit lauaē pedes ei⁹
anteq̄ cū alijs ponētur ad mēfa;
Et cū accepiff; pedes vidit eos p-
foratos ad modū crucifixi. cū etiā
afpexiff; man⁹ idem vidit. z cū vo-
casset familiares fuos ftatim ille
euanuit. z i pelui eneo in q̄ aqua
fuerat para ad ablutōnē pedum:
indelibilis fcriptura repta ē hui⁹
tenozis. **M**aledict⁹ a deo excelfo
efl ille qui i magis feftiuitarib⁹
induit fcutiferos fuiētes v amita-
tib⁹ mūdi. hystriomib⁹ dat cibum
pecunias z vefles. otēptis pau-
perib⁹ quoz funt. z bñdict⁹ a dex-
tra dei efl ille cū tota fua p̄gēnie
qui paupibus plus q̄ diuitib⁹ in-
tendit feruire. **S**eptimo ē de-
monū libera tina. **L**egit⁹ q̄ cū qui-
dam in multis malis z vicijs ipli-
catus. z paupem vidiff; mori p̄e
frigore. expoliata carpitra paupē
veftiuit. qui qdā; die fubmerfus
in flumie. dū demones ei⁹ dānati-
onē in iudicō peterēt. angel⁹ dñi
carpitrā iudici p̄fentauit. cui⁹ af-
fectōnez multū ofiderans expul-
f demombus abftracto corpore de

Sacramentum eucaristie

flumine p virtutē angeli restitutus ē pristina vite. **Q**ui misericordissim⁹ fact⁹ pñ iam egit. **D**icitur autē quod non est auarorū oditiua. **R**efert ce sarius qd quidam diues uxori sue appuit dicens qd erat damnatus. **C**ū autem requirēt causam cū eēt magn⁹ elemosinari⁹. rñdit. ppter timorem faciebat⁹ pot⁹ qd p amore. qd cū dixiss. stat⁹ diabolus qd eius ductor erat euz secum portauit. **I**tem ad idem. **D**ū quidaz diues de male acquisitis vellz facere elemosinā eccliam cōstruxit ab eis. **P**ñ cum quidā **E**p⁹ venissz ad dsecrādum eā. vidit in quorū lapide vnū diabolus sedere. **E**um fuissent interrogati a sancto quid ibi facerēt. rñderūt. **I**sta capella nostra est. qd de foris factis est facta. z nō de elemosinis. **T**ūc precepit eis **E**p⁹. vt qcqd essz eoz portarēt. **E**t assumētes omes lapides vnacū diuite z totū edificiu. terram solam ibi delinqntes. **N**ō est penaz diminutiua. **R**efert iacobus de vitriaco. qd cū quidaz **E**p⁹ fuisset defunct⁹. z a quodam sacerdote bono multū amēdaret⁹ appuit ei in nocte cū mirabili tormento. **Q**ui cū interrogassz quis esset. **R**ndit. **E**go sum ille infelix ep⁹ qui subtrahēs a paupib⁹. nōbiles z potentes mutabā. z in fine fui multum drit⁹. dsecut⁹ sum miam a deo. **S**z in istis tormentis tamdiu stabo quousqz de boīs relictis p me. tot elemosine sint fa-

cte sicut ego in vanitatib⁹ expēdi. **T**ūc sacerdos iuit ad pentes vix obtinē potuit. vt illa qntitas pecunie paupibus donaret⁹. dat⁹ tñ liberat⁹ est a penis.

Sacramētum eucaristie

Sacramentum eucaristie multa bona inducit in nobis. **P**rimo est dñatio nis liberatiua. **R**efert ei iacob⁹ de vitriaco. qd quondā fuit qdam mulier q mirabili mō de suspēione temptabat⁹. **C**ū autē temptasset tempus locus z hora. **E**t dū missa dicebat⁹ omēs suos expulisset de domo hostiū clausissz. z funem ad trabem ligassz. z dum vellz se dimitte suspendio. audiuit signum p eleuatione corpis xpi. z sicut d. sueuerat dicere dixit. ihū xpe fili dei vni miserē mei. **S**tatis trabs fracta est z demones euz magno sonitu domū dimittētes. clamauerūt. virtus corpis xpi te liberauit a damnatione eterna. **S**cdo est mēbroz confuatiua. **N**ō transiens p pontem z vidēs eleuatōez corpis xpi i quadā capella pte multitudinē ppli non possz ingredi adorauit sup pontem flexis genib⁹ z pedibus retro extens. **T**andē venit qdriga onerata maximis lapidib⁹ transiēs sup eius pedes in nullo ei nocuit. **T**ercō est penaz diminutiua. **F**uerūt duo frēs pdicatorū se mutuo mētū amātes